

Наталія СИДОРОВА,
вчитель вищої категорії, старший вчитель
Горохівської ЗОШ І–ІІІ ст.
Снігурівського р-ну Миколаївської обл.

Розвивальні творчі вправи на уроках

Застосування розвивальних творчих вправ не тільки залучає учнів до відтворення набутих знань, умінь і навичок, а й сприяє розвитку пізнавальної активності, творчих здібностей та формує компетентності учнів.

Робота над розвивальними творчими вправами задовольняє низку вимог:

- реалізує пізнавальну потребу молодшого школяра, що ґрунтується на природних інстинктивних реакціях – "дослідницькій" та "ігровій", потребу у враженнях, спілкуванні, самореалізації та самоактуалізації;
- втілює єдність змістовного, почуттєво-емоційного в пізнавальній діяльності;
- відповідає основним критеріям: понятійності, самостійності, гнучкості, ігровій комбінаторності;
- орієнтує не на результат, а на спосіб дії.

Роботу над розвивальними творчими вправами здійснюють поетапно за допомогою дослідницьких, ігрових, творчо-прикладних дій, під час яких розвиваються та поєднуються операційне та образно-асоціативне види мислення.

Розвивальні творчі вправи спрямовані на розвиток фонематичного слуху, мнемонічних процесів (пам'яті), уваги, творчої уяви, мислення, мовлення, комунікативних здібностей.

Отже, розвивальні творчі вправи в початкових класах за систематичного їх використання і правильної організації спонукають дитину до мовленнєвої діяльності, заохочують до роздумів, уважного ставлення до вимовленого слова, виконання творчих завдань, пробуджують віру у власні сили і творчі можливості.

Місце розвивальних та творчих вправ у структурі уроку залежить від багатьох факторів:

- рівня підготовки учнів;
- дидактичної мети;
- характеру навчального матеріалу;
- часу, відведеного на вивчення теми.

Використовуючи розвивальні творчі вправи, потрібно дотримуватися таких вимог:

- цілеспрямованість застосування;
- підпорядкованість тематиці, навчально-виховній меті уроку;
- відповідність дитячому світогляду, віковим та індивідуальним особливостям;

- різноманітність форм організації навчальної праці учнів (індивідуальні, групові, колективні);
- нерозривний зв'язок з іншими формами та методами роботи.

Розвивальні творчі вправи мають велике значення для розвитку мовлення і мислення учнів; активізують та збагачують їхній словниковий запас; прищеплюють інтерес до навчання.

Вправи з читання

1–2 класи

Відгадай слово

Перший звук у слові *крім*, другий – у слові *міст*, четвертий звук – у слові *торт*.

Яке слово утворилося? (*Кім*).

Плутанина слів

АМК – ... (МАК) ОРГА – ... (ГОРА) РОКЛИ – (РОЛИК)
НОГМ – (ГНОМ) РОКУЦ – (ЦУКОР) УЛГОБ – (ГОЛУБ)

Склади звукову модель слова-відгадки

Є і кріп, і бараболя,
М'ясо, морква і квасоля,
Цибулина і петрушка.
От смачна в нас буде ...(*юшка*)!

Текст-плутанка

стоГі

У таликНа либу стогі. аНВо гопрещала хі маєч з рога-
иип. тарСийш траб кошаС сінпри із хукні найчик. таНа-
лак амас лалина айч у шкича. наГар подгосиня таНакла!

Метаграма

Не цвірінькає – співає,
Жовто-чорне пір'я має,
З лісових густих кущів
До родини горобців
Пташка в гості прилітає,
Як харчів не вистачає.
Після "С", як замість "И",
Букву "У" напишем ми,
Будем мати запашну
Гарну ягоду смачну.

(*Синиця – суниця*).

Слова навпаки

Запишіть 5 односкладових слів, що від перестановки звуків (першого й останнього) набули б нового значення.

Н а п р и к л а д: *мир – Рим*.

В і д п о в і д ь: *кіт – тік, лік – кіл, рік – кір (хвороба), лід – діл (низовина), рай – яр, бук – куб*.

3–4 класи Коригування

Викреслити з речення на дошці певні літери і прочитати сховане слово:

Викреслити всі літери С
ССМССоССслСССослсССцССсСісССе!ССс (*Молодці!*)

Незавершене речення

Завершити речення, додавши якомога більше другорядних членів:

У лісі ростуть...
Дівчинка співає...
Навесні в лісі...

Зліва — направо, справа — наліво

Листяне дерево — геометрична фігура. (*Бук — куб*).
Площа для сільськогосподарських робіт — домашня тварина. (*Тік — кіт*).

Злак — молочний продукт. (*Рис — сир*).

Піктограма

Учитель зачитує текст. Завдання учням — запам'ятати, зобразивши кожен словосполучення фрагмент у вигляді малюнка. Потім діти переказують текст, користуючись своїми "піктограмами".

Слова-перевертні

Знайдіть 5 односкладових слів, які читаються зліва направо і справа наліво однаково і мають те саме значення.
В і д п о в і дь: *дід, біб, вів, Тит, око*.

Вправи з української мови 1–2 класи

Вправи на розвиток мислення. Вилучення зайвого

- 1) Кавун, м'яч, огірок, яблуко;
- 2) заєць, лисиця, ведмідь, кіт;
- 3) портфель, блокнот, газета, зошит;
- 4) фіалка, ромашка, волошка, морква;
- 5) лялька, машинка, книжка, скакалка;
- 6) потяг, літак, пароплав, самокат;
- 7) горобець, оса, ластівка, орел;

Асоціація

1. Швидко вимовте абетку, називаючи на кожну букву слово, що починається з неї.
2. Вимовте 10 жіночих / чоловічих імен, що зустрілися вам у вправах з української мови, нумеруючи кожне з них.
3. Виберіть одну літеру абетки і назвіть 20 слів, що починаються з неї, нумеруючи кожне з них.
4. Візьміть будь-який термін навчального предмета і за 5 хв. напишіть максимальну кількість словосполучень із цим словом.

Вправи на розвиток мовлення

Відгадай обов'язково, як літера змінює слово!

Всього чотири літери у слові,
а як його міняють початкові:
з *г* — буде чорна птиця дика,
з *п* — інша горда і велика,
з *к* — вже напій пахучий буде,
що для гостей готують люди;
з *л* — виріб, дошка зі стояками,
де спочиваємо ми з вами,
також вибій, на шахтах знаний,
і вивержень потік вулканний.
Коли ж там *С* поставлю я,

То буде вже людське ім'я.
Які ці слова? Запиши.

Творчі завдання

1. Спиши текст, розкриваючи дужки. Добери заголовок. Дуже давнім промислом в Україні є плетіння (лоза). (Лоза) можна гнути, переплітати. Вона не ламається. З (лоза) плетуть кошики, колиски, меблі. Народні умільці вміють працювати з (лоза).

2. Доповни речення словами за змістом. Склади стислу розповідь і добери заголовок.

Мама вишиває (що?)...
Нитки лягають на тканину (як?)...
Орнамент виходить (який?)...
На ньому зображені (що?)...
Мені подобається (що?)...

3. Прочитай. Заміни виділені слова антонімами. Добери заголовок і запиши свій текст. Як змінився текст?

Сонце заходить, прощаючись із землею. Затихає легенький вітерець. Перестають співати пташки. Люди повертаються з поля.

Завдання для виявлення рівня розвитку пізнавальної активності

1. Прочитай текст.

Вихідний день — це час не тільки для розваг. Кожну хвилину відпочинку треба проводити різноманітно, цікаво і насичено. Можна читати, займатися спортом, корисною працею, відвідувати екскурсії тощо. Час дуже дорогий. Він потребує поваги та оцідливості.

Поділи текст на частини. Біля кожної частини постав позначку *Z*.

Скільки частин у тексті?

- A 2
B 3
B 4

2. Обведи рядок, у якому записано тільки спільнокореневі слова:

- A річка, річечка, річки
B річечка, річковий, річка
B річковий, річкова, річечка

3. Визнач іменник, у якому відбулося чергування приголосного звука в процесі словозміни:

- A книзі
B мазі
B князі

4. Обведи рядок, у якому всі іменники в орудному відмінку однини записано правильно:

- A вежею, мечем, краєм, мрією
B краєм, вежею, мечом, мрією,
B мрією, краєм, вежею, мечем

5. Прочитай речення. *Кучеряві верби купають у воді віти.* У якому часі вжито дієслово у реченні?

- A у минулому
B у теперішньому
B у майбутньому

6. У якому рядку записано дієслово в неозначеній формі?

- A фарбувати
B фарбували
B фарбуєш

7. Утвори і запиши словосполучення із поданих слів:
Розмовляти з (ми)

8. Постав іменники, що подано нижче, в орудному відмінку однини:

Медаль — _____

Кров — _____

Чемність — _____

9. Прочитай словосполучення:

Калинова гілка

Визнач рід і число прикметника.

10. Прочитай уривок вірша О.Журливої:

Пахне липами навколо,

Мед збирають з липи бджоли.

Посхилялись довгі віти...

Гарно, діти, в липні жити!

Випиши іменники, прикметники, дієслова, прислівники, службові слова.

11. Прочитай слова.

Умовити, допомогти, зацікавити, шепотіти.

Розподілі запропоновані слова за двома групами та запиши їх:

I — ті, які належать до I дієвідміни;

II — ті, які належать до II дієвідміни.

12. Склади і запиши свою казку про пригоди у зачарованому лісі.

Придумай назву своєї казки. Передбач у своєму творі фантастичні елементи, притаманні жанру казки. Дотримуйся тричастинної структури висловлювання. Передбач абзаци. Розкрий тему у змісті твору. В тексті використовуй слова-синоніми та антоніми. Пиши грамотно. У твоєму тексті має бути 60–80 слів.

Гра "Хто? Що?"

Учитель показує предметні малюнки із зображенням людей, тварин, речей, рослин і т.ін. У відповідь учні сигналізують картками "Хто?" "Що?"

Гра "Хто більше?"

Клас поділяється на дві команди. Перша команда називає іменники, які містять один склад із трьох звуків, один з них — м'який приголосний, відповідають на питання *щ о?*. Друга команда добирає такі ж за звуко-складовою будовою іменники, але відповідати вони мають на питання *х т о?* (*Щ о? — ліс, йод, лід, ніс, рік, дім. Х т о? — дід, віл, кіт, рись*).

Гра "Істота чи неістота?"

Вчитель читає іменники:

Україна, українка, хліб, базикало, кобзар, байкар, спів, хлібороб, будівельник, співачка, будова, аптека, шахта, кобра, аптекар.

Учні слухають, на кожний іменник сигналізують картками "Хто?" "Що?" або "Істота" "Неістота".

Гра "Хто швидше?"

Учні одночасно починають і пишуть протягом умовного часу (5–10 хв) слова, що відповідають на питання *щ о?* (Назви предметів у класній кімнаті або назви меблів чи одягу).

Гра "Іменники на одну букву"

Учитель пропонує на певну букву зібрати і записати іменники, що відповідають на питання *щ о?* (або на питання *х т о?*). Наприклад, на букву *р* (*рука, редиска, річка, реп'ях, рівень, рослина*).

3–4 класи

Вправи на визначення числа іменників

Гра "Множина чи однина?"

Учитель називає іменники в однині та множині. Учні картками, на яких написано "Множина", "Однина", показують число іменників.

Гра "Один—багато"

На дошці запис:

Зимі кінець, якщо заспівав жайворонок, зацвірінькали горобці, прилетіли дикі голуби, відлетіли в ліси та поля ворони, з'явилися шпаци.

Вийшов з барлоги ведмідь, застрибав на лісовій галявині заєць.

Які прикмети того, що зима закінчується?

Як називаються слова, що відповідають на питання *х т о?* і означають назви предметів? Запишіть у дві колонки іменники, що є назвами птахів і звірів, у інші дві колонки: однина — множина.

Гра "Хто більше"

Учні поділяються на дві команди. Перша команда добирає і записує іменники, які вживаються тільки в однині, друга — тільки в множині (в однині — *молодь, лічба, читання, ходьба, доброта, сміливість, хоробрість, радість, любов*; у множині — *ножиці, граблі, ворота, дрова, макарони, гроші, канікули, жнива, харчі*).

Вправи на визначення роду іменників

Гра "Визнач рід іменника"

Учитель демонструє малюнки із зображенням тварин, рослин, людей. У відповідь учні сигналізують картками "чол. р.", "жін. р.", "сер. р."

Гра "Якого роду?"

Вчитель зачитує іменники різного роду. Учні у відповідь сигналізують картками "чол. р.", "жін. р.", "сер. р."

Вправи на змінювання іменників за відмінками

Гра "Який відмінок"

В учнів є картки з першими буквами назви відмінків. Добре, якщо ці картки різнокольорові. Вчитель називає різні відмінки закінчення іменників. Учні картками показують відмінок і називають відповідний іменник.

Якщо закінчення однакові у двох або трьох відмінків, учасники показують картки з усіма відмінками.

Гра "Постав у потрібному відмінку"

Окремі іменники в тексті учитель диктує у початковій формі, а учні пишуть їх залежно від зв'язку з іменними словами в реченні.

Наприклад: 1. *Пішла луна (гай)*. 2. *Червоні за (гора) калина*.

Учні пишуть слова *гай* і *гора* в орудному відмінку.

Гра "Відмінковий сполучник"

Учитель називає іменник у називному відмінку і викликає учня, який має назвати іменник у родовому відмінку тієї ж відміни. Другий учень називає іменник цієї ж відміни у давальному відмінку і т.д.

Вправи на формування загального поняття

про прикметники

Гра "Який? яка? яке?"

Вчитель називає слово, яке відповідає на питання *х т о?* або *щ о?* Гравці записують і добирають до нього та

записують слова, які є назвами ознак, відповідають на питання *я к и й? я к а? я к е?*

Н а п р и к л а д: *дуб старий, високий, гіллястий, товстий, зелений...*

Гра "Хто більше?"

Дається завдання дібрати якнайбільше прикметників, які відповідають на питання *я к и й?* і в корені слова мають ненаголошений голосний [е] чи [и], який перевіряється наголосом. Перший варіант – добираються слова з ненаголошеними [е], а другий – з ненаголошеними [и].

(*Медовий, веселий, весняний, зелений, високий, широкий, глибокий*).

Вправи на визначення роду прикметників

Гра "Наш рід"

Учитель зачитує словосполучення іменника з прикметником. У відповідь сигналізує той ряд, який має відповідні картки: "чол.р.", "жін.р.", "серед.р."

Гра "З іменників – прикметники"

На дошці записано 10 іменників.

Завдання: утворити і записати від кожного іменника прикметники чоловічого, жіночого і середнього роду.

Гра "Якого роду прикметники?"

Учитель називає іменники з прикметниками. Учні картками показують, якого роду іменник і прикметник. На картках написано початкові букви назви роду.

Для гри можна використовувати такі словосполучення: *синє небо, фарфорова ваза, осінній ранок, залізна труба, старий чоловік, ніжна пісня, кремене дерево, сталеве серце, злі обличчя, квадратний стіл, свіжа зелень*.

Вправи на змінювання прикметників за числами

Гра "Визнач число"

Вчитель зачитує словосполучення іменників з прикметниками в однині та множині, у відповідь учні сигналізують картками з написами "однина" і "множина".

Гра "Хто швидше перетворить однину в множину?"

На дошці написано 10 прикметників з іменниками в однині. Треба написати в множині лише прикметники та іменники чоловічого роду.

Матеріал для вчителя:

Темна ніч, круглий місяць, велике вікно, зимовий ранок, запашне сіно, голосний дзвоник, класна кімната, рясний дощ.

Вправи на формування загального поняття про дієслово

Гра "Що робити?"

Учитель називає слово, яке відповідає на питання *х т о?*, учні запитують його, а потім самостійно добирають і записують слова, які відповідають на питання *щ о р о б и т и?* і т.д.

Гра "Напиши п'ять прикладів із двома дієсловами"

Учитель пропонує написати п'ять прикладів, у яких має бути два дієслова.

1. *Краще не обіцяти, як слова не тримати.* 2. *Книжка вчить, як на світі жити.* 3. *Правда й з дна моря виринає, а неправда потопає.* 4. *Хто з правдою зріднився, той грому не боїться.*

Вправи на розрізнення часових форм дієслів

Гра "Наш – не наш час"

Учні поділяються на три групи: теперішній, минулий, майбутній час. Учитель проказує речення чи пише їх на дошці. Коли у реченні, наприклад, є дієслова минулого

часу, то учні з групи минулого часу піднімають руки, а решта учнів каже: "Не наш час". Коли у реченні є дієслова двох часів, то руки піднімають обидві групи.

Вправи на визначення особи та дієвідміни дієслова

Гра "Яка дієвідміна?"

Вчитель називає дієслова, учні на пальцях показують, до якої відміни належать ці слова.

Гра "Яка особа?"

Вчитель проказує речення, в яких є дієслова. Учні, почувши дієслова, цифрами, написаними на картках, показують, до якої особи вони належать.

Для гри можна використовувати такі речення:

1. *Спіють груші по садах, відлітає зібрався птах.*
2. *Бачить – не бачить, чути – не чує, мовчки говорить, добре мудрує.*
3. *Ми дружимо з книжкою.*
4. *Гарно ти співаєш!*
5. *Вранці взимку пташка тремтіла, а до неї друга ж прилетіла.*

Гра "Хто швидше"

Учитель пише на дошці дієслова в неозначеній формі. Учні мають списати їх, визначити дієвідміну кожного дієслова і дібрати до кожного антонім.

Слова для гри: *шити (пороти), падати (вставати), заборонити (дозволити), знайти (загубити), любити (ненавидіти)*.

Вправи на вивчення теми "Займенник"

Гра "Спіймай займенник"

Учитель проказує речення. Учні, почувши займенник, плескають у долоні. Для гри можна використати такі речення:

1. *Приколю свій малюнок над столом у мами я.*
2. *Ми для тебе із татом подарунок шукаєм весь день.*
3. *Ти ж бо гідна дарунку такого, що лиш в казці бува золотим.*
4. *Ми сміливі, ми правдиві.*
5. *Пішов йому десятий рік, він працювати добре звик.*
6. *Якщо в мене є цукерка, пів цукерки другу дам.*

Гра "Угадай займенник"

На дошці написано речення з пропущеними в них займенниками. Учні списують ці речення, вставляючи займенники. Для гри можна використати такі речення:

1. *... люблю свою Україну.*
2. *... любить читати книжки.*
3. *... завжди говоримо правду.*
4. *... змагаються за честь своєї школи.*

Гра "Хто найшвидше напише три займенники з двома е"?"

Учитель пропонує написати три займенники, щоб у кожного з них було по дві букви *е*, наприклад: *мене, тебе, себе*.

Гра "Хто найшвидше напише три займенники з буквосполученнями *ьо, йо*?"

Учитель пропонує написати три займенники, щоб у кожному з них були буквосполучення *ьо* чи *йо*, наприклад: *ньому, його, йому*.

Вправи на вивчення теми "Прислівник"

Гра "Спіймай прислівник"

Учитель проказує речення. Учні, почувши прислівник, плескають у долоні.

Для гри можна використати такі речення:

1. *Сьогодні чудова погода.*
2. *Тихо, тихо Дунай воду несе.*
3. *Вдома вчи уроки пильно, ранком вчасно йди до школи, точним будь і акуратним, не затримуйся ніколи.*
4. *Був коваль. І удень, і вночі він кував дивовижні ключі.*

Гра "Хто швидше"?

Учитель пропонує написати п'ять прислівників, що відповідають на питання *як?* і п'ять прислівників, що відповідають на питання *коли?*

Н а п р и к л а д: *бадьоро, весело, сумно, смішно, уважно; восени, влітку, взимку, навесні, вранці.*

Гра "Допиши прислівник, протилежний за значенням"

Учитель пише на дошці десять прислівників. Учні списують їх і до кожного дописують протилежні за значенням (антоніми), наприклад: *назад – уперед, уночі – вдень, тихо – голосно, мало – багато, сьогодні – завтра.*

Вправи на вивчення теми "Прийменник"

Гра "Спіймай прийменник"

Учитель показує речення з прийменниками. Учні сплеском у долоні "ловлять" прийменники. Для гри можна використати такі речення:

У лісі під ялинкою жив заєць із зайчихою.

У повітря піднявся літак.

А я у гай ходила по квітку ось яку.

Стоять під білими снігами сосни.

Засиніли проліски у ліску.

Гра "Встав прийменник"

Учні одержують картки, на яких написано слова, а також набір прийменників. До кожного слова треба дібрати та поставити відповідні прийменники.

Слова на картках і прийменники до них можуть бути такі: *(на) полі, на (дереві), у (лісі), у (виюмках), під (хатою), під (ліжком).*

Ігри для вивчення словникових слів "Змійка"

Кожний член групи по черзі виходить до дошки, записує по одному словниковому слову і підкреслює орфограму в ньому. Записи можна робити не тільки на дошці, а й на аркуші паперу. Тоді учень, який записав слово, передає папір однокласникові.

"Така цікава буква"

Школярі пригадують і записують якомога більше слів, до складу яких входять дві однакові букви.

З р а з о к. *Загадка, парасолька, Україна, українська. Годинник, корисний. Лелека, посередині.*

Гра "Буква до букви"

Використовуються картки літер розрізної абетки. Грають парами. За допомогою лічильки вибирають учня, який починатиме гру: класти на парту на свій розсуд картку з написаною на ній буквою. Другий учень додає ще одну картку так, щоб вийшло слово. Настає черга першого учня. Він може прикладати свою картку з лівої, правої сторін або взагалі вставляти картку між картками, що вже лежать на парті. Таким чином, гравці по черзі додають одну картку, намагаючись скласти словникове слово.

Ігри Діда-Буквоїда

Допомагає не тільки розвинути у дітей увагу, орфографічну зіркість, а й привчає працювати з орфографічним словником. Учитель готує набори карток у конвертах. Учнів класу об'єднують у малі групи – по чотири школяра у кожній. Діти намагаються відгадати слова за приголосними або за голосними, перевіряють правильність їх написання за орфографічним словником і записують слова у зошити.

Вилучи зайву літеру

Один школяр пригадує словникові слова і записує їх у стовпчик, використовуючи зайві літери. Другий – закреслює олівцем літери, які він вважає зайвими, та перевіряє правильність записаних слів за орфографічним словником. Ось варіанти таких слів:

Вурлиця – вулиця, зайєць – заєць, килдим – килим, меторо – метро, дознака – ознака.

Чарівник

Педагог каже: "Зараз ви всі – чарівники. Вам треба "оживити" предмети – утворити від іменника, який відповідає на питання *що?* спільнокореневе слово – іменник, який відповідає на питання *хто?*

Н а п р и к л а д. *Банк – банкір, бібліотека – бібліотекар, Київ – киянин, комбайн – комбайнер, космос – космонавт, навчання – учитель.*

Л і т е р а т у р а

1. *Барташнікова І. А., Барташніков О. О.* Розвиток наочно-образного та логічного мислення / І. А. Барташнікова, О. О. Барташніков. – Тернопіль : Богдан, 1998.
2. *Барташнікова І. А., Барташніков О. О.* Розвиток сенсорних здібностей і пам'яті / І. А. Барташнікова, О. О. Барташніков. – Тернопіль : Богдан, 1998.
3. *Барташнікова І. А., Барташніков О. О.* Розвиток уваги та навичок навчальної діяльності / І. А. Барташнікова, О. О. Барташніков. – Тернопіль : Богдан, 1998.
4. *Бровко І. О., Кошляк Г. С.* Українська мова в цікавих малюнках та порівняннях // Початкова школа, 1994. – № 12.
5. *Гайштут О.* Захоплююча математика № 4, 3: Множення і ділення. – Київ : Учитель, 1995.
6. *Генденштейн Л., Малишева О.* Енциклопедія розвиваючих ігор / Л. Генденштейн, О. Малишева. – К. : Грейнлін; Х. : Гімназія, 1999.
7. *Іванова Г. Ж.* Олімпіадні завдання з основних дисциплін. 1–4 класи / Г. Ж. Іванова. – Харків : Вид. група "Основа", 2012.
8. *Копосов П.* Казкова граматики // Початкова школа. – 2000, № 2.
9. *Мещанова Г.* Експериментальний курс. Розвивальні ігри // Рідна школа, 1996 – № 6.
10. *Резніченко Н. І.* Українська мова в іграх, казках, подорожах / Н. І. Резніченко. – Харків : Вид. група "Основа", 2008.
11. *Руденко Л.* Мандрівка стежиною Лісовичка // Початкова школа, 1998 – № 5.

Народ мій є! Народ мій завжди буде!
Ніхто не перекреслить мій народ!
Пошезнуть всі перевертні й прибуду,
І орди завойовників-заброд!

Ви, байстрюки катів осатанілих,
Не забувайте, виродки, ніде:
Народ мій є! В його волячих жилах
Козацька кров пульсує і гуде!

24.12.1962

Василь СИМОНЕНКО